

2182

Ci
660

Cv 560

Carmina juvenilia

in

Pomeraniae ad Christianam fidem conversae

Saecularia sacra septima

XVII. Cal. Jul. celebranda

edidit

C. F. W. Hasselbach.

Pettin. die 1ta Julii
1824.

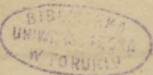
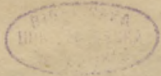

C. F. W. Hasselbach

Sedini MDCCCXXIV Formis Struckianis.

Ci 660

1433.1499.

2.9. 1945/2182

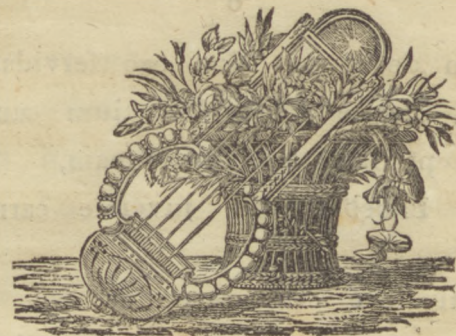
Quae hic carmina in publicam quodammodo lucem emitto, ex umbratili ea quidem exercitatione, cui non ficta, sed vera proponere argumenta soleo, profecta sunt, haud tamen indigna visa, quae diem festum omnibus Pomeranis solemniter agendum suis modis concelebrarent. Non enim nihil omnino interesse aequalium potest, quales in juventute quoque nostra, proximae aetatis spe, hic dies animorum sensus excitaverit. Ne quis igitur malignius suspicetur, vanae cuidam vel ingenii qualiscunque, vel comparatae versuum conficiendorum facultatis ostentationi quicquam a nobis concessum esse: a qua ostentatione, qui melius nostra perspecta habet, alienissimos nos esse minime dubitabit. Poteram plura etiam numeris certe variis fusa dare, nisi et chartae parcendum, neque patientia lectorum, quos ne ejusdem materiae nimis saepe repetitae caperet taedium metue-

bam, abutendum duxissem: quamquam nequivi mihi temperare, quo minus oblata semel occasione alteri in diem festum composito carmini alterum ejusdem auctoris, juvenis optima indole praediti, vel propter aliquam patrii argumenti quasi cognationem adjungerem.

Quod reliquum est, si cui forte severiori judici haec carmina in manum inciderint, eum rogatum volo, ut juvenilia haec esse cogitet, neque, cum eo consilio scripta non sint, ut e gymnasii umbraculo in solem producerentur, multa litura coërcita, atque praesectum ad unguem decies castigata.

Sedini mense Jun. MDCCCXXIV.

H.

P o m e r a n i a .

Dices severam tu Lacedaemonem,
Clarasve Cadmi, vel Priami senis
Arces, vel aeternam Quirini
Carmine tu celebrabis urbem.

Fortasse mavis tollere honoribus
Campos beatos, quis sacra Palladi
Phoebi benigni mitigatur
Aetheriis radiis oliva,

Vel te juvabit dicere Hiberiam,
Patremve Rhenum, caerulea manu
Thyrsum tenentem vitibusque
Purpureis hederaque vinctum

Frontem decoram, Non ego fervidam
 Aetnen, neque altum Vesuvium cano. —
 Te patriam laudabit almam,
 Phoebæ fave! juvenile carmen.

Colles tui nec celsa cacumina
 Aequant Olympi, nec juga Caucasi,
 Umbrosa nec campos opacat
 Palma tuos neque odora laurus.

At ver serenum graminibus solum
 Vestit tenellis, frondibus arbores,
 Nec sibilant lingua trisulca
 Ilice sub patula dracones.

O vos paterni littora fluminis,
 Herthæque opertæ nobilis insula,
 Cui candidam oram pulsat undis
 Perpetuis mare fluctuosum,

Fidum et beatum vos alitis genus,
 Quod nec superbae luxuries Tyri
 Contaminavit, nec nefandæ
 Degeneris populi Quirini.

Fraudes et astus; non tibi principis
 Insana caedes opprobrio est, neque
 Tu Marte civili videbis
 Sanguine se maculare fratres.

Dextram colonus porrigit hospiti
 Duram benigne, atque exiguae domus
 Fessum viatorem labore
 Comiter excipiunt Penates.

Instar tuarum libera quercuum,
 Instarque fluctus indomiti maris
 Nunquam tyrannorum exterorum
 Foeda feres juga, nec tulisti.

Non te tuentur passibus invii
 Saltus, neque Alpis culmina frigidae
 Objecta, nec deserta Martem
 Sanguineum prohibent maligna:

At civium tu pectore bellico,
 Ferroque nullo crimine sordido
 Concordiaque uteris alma,
 Praesidio potiore muris.

Et Musa, sacro vertice nobilis
 Expulsa Pindi, non Boream ferum
 Horrescit, et campis nivosis
 Saepe canit geniale carmen.

Qui cuncta justus conspicis arbiter,
 Adsis benignus tu patriae meae,
 Ut praebeat dignam vetusta
 Se suboles probitate patrum.

d. R.

Carmina saecularia.

I.

Festam reduxit nunc deus optimus
 Puramque lucem! Gaudia carpite
 Vultu sereno, atque amovete
 Tristitiam, Pomerani, inertem!

Gratesque dignas solvite numini!
 Octavum enim jam saeculum adest, io!
 Praecepta postquam Christianae
 — Huc fidei tulit Otto sanctus,

Forti ille pollens pectore, et impiger
 Casus, labores, omnia perpeti,
 Acri dum amore et singulari
 Erga deum pietate flagrat.

Nox incubabat barbariae ferae
 Arvis paternis: sanguine victimae
 Aras madentes heu! tegebat
 Dira superstitionis umbra.

Caliginem hanc ut dissipet undique,
 En appropinquat missus ab exteris
 Divinitus: cedunt repente
 Nubila jam radio salutis:

Summus deus jam discitur unicus,
 Qui procreavit lucida sidera,
 Almanque terram, qui benigne
 Nos fovet intimo amore cunctos,

Per filium qui dat veniam reis. —
 O gratiam persolvite debitam,
 Flexisque festam rite, cives,
 Poplitibus celebrate lucem! —

B.

II.

- Imbue, Caecilia! o dulcis tutela poëtae
 Coelestibus languentis ingeni modis
 Venas, ut celebrem solempni carmine sanctum,
 Patriae solo qui sacra prospere attulit
5. Signa crucis, verba et docuit felicia Christi,
 Rupitque vincla erroris immanis fera.
 Caeca superstitio terrae incumbibat avitae
 Mentisque majorum rudes fallacibus
 Turba sacerdotum regnabat fraudibus, atque
10. Placabat iram numinum inclementium
 Sanguinis unda nigri, calidumque e pectore vulsum
 Cor: namque duro Marte captorum greges
 Compedibus vincti, atque nefas quantum! puerorum
 Insontium saevos cadebant ad focos: —
15. Bellicus usque agros late vastabat et urbes
 Furor, dabantque rura moestas anxio
 Agricolae messes pingui saturata cruore. —
 Tandem o deus coelorum ab orbe errantium
 Tu miserans ardore pio stimulas Bugslavum,
20. Qui bellicosae jura dat Poloniae,
 Et laxas flectit patriae quoque gentis habenas,
 Arctam pati ullam servitutem nesciae.
 Jamque parans fidei praeconia mittere verae
 Dei ministros ad sacrum negotium

25. Sed frustra! invitat: — tenebrosum carceris antrum
Dirique cunctos flamma deterret rogi.
Solum illum, Christi adsidue qui jussa facessit,
Ottonem inanes non minae terrent pium.
Aeterni invicto domini percussus amore
30. Dicto vocantis non moratur obsequi.
Ac jucunda suae Bambergae deserit arva
Nostras iturus longe ad oras invias,
Ut populis misere in mortis torpentibus umbra
Almum novae solem salutis nunciet.
35. Et pater omnipotens generose incepta secundat,
Oculisque caecam detrahit caliginem,
Ut magnam ex alto videant lucem exorientem
Pedesque ad aequam dirigant pacis viam,
At furiata cohors, mendax cui cura sacrorum est,
40. Iras coquit torvas fremensque atrociter
Suppliciis terret populum, suadetque minando,
Ut ludicris rursus diis flectant genu.
Quin etiam raptis concurrunt undique telis,
Jamque appropinquant, jamque barbari manus
45. Doctorem sanctum horrenda petit impia clava,
Sed integrum servat dei benignitas,
Impiger en! pergit divinum spargere semen,
Frugesque sperans uberes domum redit.
Fallitur! Infelix iterum lolium obtegit agros,
50. Et pullulant zizaniorum semina.

- Non tamen ad coeptos jam deficit ille labores:
Reversus ecce! herbas nocentes eruit,
Nunc nitidae late segetes, nunc omnia rident,
Nec pulcra Christi culta deformat squalor.
55. Nunc et praesidium vitae columenque salutis
Firmum est, via et coelorum ad axem nunc patet:
Quique olim jactati odiis in bella ruebant,
Pacati amore nunc fovent se mutuo:
Quaeque hominum poliunt mores, quae pectora mulcent,
60. Discuntur artes, et fugit ferocitas! --
Haec posuisti, Otto, monumenta perennia famae,
Seri quibus gaudent nepotes jugiter,
Atque deo referunt grates, et carmine festo
Te, te salutis nuncium laeti canunt.

G.

III.

Obscura nostrae nox Pomeraniae
 Velabat oras, qua mare Balticum
 Pellucidum electrum volutat,
 Qua boreas equitans per undas

Raucis flagellat litora fluctibus,
 Flavamque arenam subjicit in juga,
 Pontumque quaerit qua per agros
 Irriguos Viadrus quietus.

Olim colentes hic populi feri
 Campos diis heu! non minus efferis
 Aras struebant, quas sacerdos
 Saepe cruore hominum inquinabat.

Namque his micabat tunc regionibus
 Nondum salutis perpetuae jubar,
 Lux alma Christi, quae tenebras
 Gentibus ex aliis fugarat.

Ottonis at jam castum animum movet
 Mortalium tot perniciēs: iter
 Tentat molestum, veritatis
 Nunciet ut miseris nitorem.

Blandae preces non certa pericula
 Casusque saevos vaticinantium
 Terrent tenacem, ut feriatum
 Propositum abjiciat laborem:

Tenditque fido cum comitum agmine
 Atque apparatu splendidus aureo
 Gnesnam, potentis qua Poloni
 Hospita jam domus alta surgit.

Bugslavus armis tunc Pomeraniae
 Gentem inquietam fregerat horridis,
 Captae et reluctantis Sediti
 Aëriae imperitabat arci.

Duram at manentem nec docilem regi
 Gentem ferocem mitiget ut probe,
 Collis jugum Christi additurus
 Suave, virum vocat infulatum.

Ergo vocatum comiter excipit:
 Sed non mora illi est! accelerat gradum,
 Divina ne mandata fallat,
 Sponte sua properus minister.

Calcansque nostrae jam patriae solum,
 Nec vana sperans auspiciis bonis
 Pyrissae opima accedit arva,
 Semina quis meliora credat.

Sed festum agentes indigenis diis
 Num derelinquent dulcia gaudia,
 Praecepto ut austero obsequantur,
 Spernere ficta sacra haec jubenti?

Linquunt! — salubris gratia sic trahit!
 Sancto abluuntur rore piacula,
 Fons utque adhuc manat perennis,
 Facti ita fama memor perennat.

Jam quid Julinum nobile ego canam,
 Aut quid Sedinum altum patriae caput,
 Urbesve cunctas, mente quotquot
 Verba dei accipiunt fideli?

Otto serit namque umbriferam arborem,
 Quassamque firmans irrigat impigre. —
 Radice fixa en! haeret alta,
 Fructibus et locupletat omnes.

Vitae beatae carpere adhuc licet
 Fructus: deus, te psallimus, arborem
 Qui procreasti, — quique sevit,
 Hunc quoque laudibus efferamus!

S.

IV.

- Felices patriae colles, lateque patentēs
 Vos campi, quos dives aristis
 Distinguit flavis Autumnus, vosque virentes
 O sylvae nemorumque latebrae!
5. Nunc vobis, roseo qui splendet lumine Phoebus,
 Arridet, nec jam lacrymosos
 Amovet a vobis vultus argentea luna
 Lux noctis: nitet ore sereno.
 Felices urbes clarae turresque propinquae
10. Vos coelo et radiantibus astris!
 Nunc nec fictorum fallacia jussa deorum,
 Pontificis nec saeva minantis
 Decipiunt fraudes populos, nec fumida turpi
 Jam manant altaria caede
15. Seu nautae trepidi, Boreas quem prensit iniquus
 Ventosa bacchatus ab arcto,
 Velisque eversis ad diras appulit oras,
 Fluctibus heu! ponti malefidis
 Fidentem nimium, nimium mortalium amori;
20. Seu capti, quem bella cruenta,
 (Vae, pede serpentem melius calcare latentem!)
 Hosti tradiderant furibundo,
 Quo nec caerulei pelagi nec fervida flammae

- Vis ferior nec saevior ira.
25. Sol ex alto oritur en fulgor lucidus umbras
 Deturbat, caecasque tenebras!
 Horrifeme fugit en! insana superstitionis
 Jam rabies; properatque paventem
 Stultitia inferno vultum occultare recessu
30. Insolito percussa nitore!
 Gramineis campis quis ad sinuata volutat
 Littora Jordanis sacer undas,
 Quis Libanus nubes nemoroso vertice tangit,
 Orta salus, lux, gaudia mundi.
35. Ipsa Dei summi, mundi qui temperat orbem,
 Ipsa Dei suboles — Deus ipse
 Induit humanam casta de virgine natus
 Effigiem, ut nobis maculosas
 Ablueret patrum labes et sanguine puro
40. Antiquum foedus renovaret.
 Sancta fides Christi, nunquam enarrabile donum
 Numinis aeterni, in regiones
 Progreditur cunctas, mortis quas obtegit umbra,
 Non veluti torrens violentus,
45. Qui rigidi saltus praeceps de vertice quercum
 Prosternit, cedrumque superbam,
 Sed fluvio similis, qui per viridantia prata
 Lenis agit cum murmure fluctus,
 Omnia delectans et lymphæ divite circum

50. Humectans campos sitientes. —
 Jamque hyeme immiti qui horrentia littora Volgae
 Incolit, atque polo glaciale
 Finitimus Danus curvato poplite verum
 Coelorum dominum venerantur.
55. Patria macte! etiam tibi Christus morte cruenta
 Occubuit, miseraeque ruinae
 Te eripuit: jam jam divino numine plenus
 Approperat tibi praeco salutis!
 Ottonem fidumque Deo sanctumque ministrum,
60. Commissas qui pascit eburno
 Christiadam lituo gentes, ubi Moenus aprica
 Bambergae praeterfluit arva,
 Hunc deus elegit, gravis ut, mea patria, vinclis
 Erroris te solveret arctis.
65. En subito fervor generosus corripit illum,
 Nec duri ingentesque labores
 Impavidam terrent mentem, nec blanda querela
 Detorquet, verum ore sereno
 Solatur lacrymis dextram sine fine rigantes
70. Supplicibus, comitesque fideles
 Sumit, et implorat precibus coeptoque sibique
 Numinis auxilium omnipotentis,
 Et semel intuitus placido penetralia vultu
 Patria, carpit iter pede fausto.
75. Jamque tuis instat campis, Pyryssa beata,

- Fluctuat immensis ubi culmis
 Triticeae segetis mare. Tum vero undique clamor
 It coelo, collesque resultant
 Ingenti circum strepitu, densaeque catervae,
 80. Planitiem complent spatiosam.
 Festa namque agitur pompa deus ecce triformis
 Flagrantesque trahuntur ad aras
 Lanigeræ pecudes et tauri fronte minaces,
 Sanguineis sacra munera divis.
85. Jam trepidant comites: ast inconcussus inani
 Otto metu, in turbamque ferocem
 Progreditur, celebratque Deum, qui morte cruenta
 Peccantes a morte redemit.
 Obstupuere omnes, at vis divina subegit
90. Indomitos, cunctique priusquam
 Septimus e ponto surgit sol aureus, undam
 Accipiunt auramque salubrem,
 Inde petit pius Otto tuos, Stargardia, campos,
 Finitima et ponto arva Camini
95. Magnificisque opibus ditissima tecta Julini
 Ac tua tum celebrata, Sedinum,
 Moenia, quæ specula e celsa ridentia præta
 Prospiciunt sylvasque silentes.
 Ipse manu forti simulacra infamia Divum
100. Praecipitat: saevit furialis
 Turba sacerdotum, gelidusque horror Pomeranos

- Invadit, sed fulmina nulla
 Audacem feriunt: en frangit templa deorum
 Ipse manu populus truculenta.
105. At blandis revocat verbis damnosa caterva
 Pontificum gentem ad modo spreta
 Fana deum — reticet campanae clangor acutae,
 Atque iterum madet ara cruore.
 Sed redit Otto! pavent sontes, gemituque profundo
110. Orantes veniam per acerbam
 Adjurant Christi mortem, sese intemeratam
 Culturos fidem in omnia saecula.
 Nec jusjurandum hoc, gyris dum terra rotatur
 Perpetuis, Pomerania rumpes!
115. Sic malus quondam frondens, cui gnavus arator
 Insevit ramos generosos,
 Primus ubi pictas Autumnus mitigat uvas,
 Stat foliis siccis moriensque
 Demittit tristis caput: ast ubi signa revertens
120. Sol nitidus bis sena peregit,
 Ecce peregrina florescit fronde viretque,
 Et late nova brachia pandit.
 Jamque iterum patriae campos parat Otto revisos
 Linquere, jam mandata peregit
125. Magna Dei. Colles ubi surgunt fronde decori,
 Quercus ubi sylvestris opacat
 Irriguas valles, altoque cacumine nutat,

- Atque Sedinum ubi tollit ad astra
 Turrigeras arces, fidos collegit amicos.
130. Sollicitus claudit dolor ora,
 Effunduntque acres lacrymas, sed fronte serena
 Sic fatur venerabilis Otto:
 Jam detrusa jacent alto fundamine Divum
 Futilium deformia signa,
135. Templata jacent, jacet ara, neque ad sublimia pinguis
 Erigitur jam sidera fumus!
 At simul e diris surgunt augusta ruinis
 Fana Dei, cui flammeus ordo
 Stellarum obsequitur, coelum qui numine torquet
140. Immensum terrasque capaces.
 Qui simulac vasta jaculatur fulmina dextrâ,
 Et tonitru per inania spargit
 Horrisonum, pallent saevo concussa pavore
 Astra, tremunt fluctusque tumentes,
145. Conventusque silent coeli, qui ab origine rerum
 Vocali clangore stupentes
 Complebant aures: heu formidabilis ultrix
 Ira Dei summi sceleratis!
 At veluti solis facies orientis amoena,
150. Grata Dei clementia mentem
 Erigit afflictam atque velut laetabilis aura
 Aetherii veris redolentes.
 Quo graditur, flores generat: fugit anxius horror,

Gaudiaque exsultant ubicunque! —

155. Stant tua templa, Deus, stabunt dum quassat arenas

Littoreas pontus fremebundus,

Dum Viadrus volvit lentas crystallinus undas,

Dumque virent herbis et odoris

Floribus hi colles: ea nec vesana procellae

160. Vis franget nec fervidus ignis!

Ipsius augustaeque caput venerabile matris,

Ipsa, scio! velabitur umbris

Roma tenebrosis: at tu, Pomerania, luce

Aeterna puraque nitebis.

d. R

BIBLIOTEKA
UNIWERSYTECKA
W TORUNIU

U 82074 82074-

Biblioteka Główna UMK

300020892612

2

BIBLIOTEKA * * * * *

VNIWERSYTECKA

82074

* * * * * W TORUNIU * * * * *